

Ο Θεσμός και η Εκπαίδευση Ποιμαντικών Συνεργατών

Γνωρίζουμε όλοι τη σημασία της Εκπαίδευσης. Ιδιαίτερα αισθητή είναι η ανάγκη για την κατάρτιση, μόρφωση και επιμόρφωση, των ιερέων αλλά και των συνεργατών που καλούνται να συνεισφέρουν και αυτοί στο Ποιμαντικό Έργο της Εκκλησίας. Ευχής έργον είναι η σε μόνιμη βάση συνεργασία λαϊκών και σε σχέση εργασίας και όχι μόνον εθελοντικά. Προς τον σκοπό αυτό ήδη από το 2000 καταρτίσαμε ένα μνημόνιο προϋποθέσεων και προσόντων αναφορικά με την πρόσληψη **Ποιμαντικών Συνεργατών**.

Επειδή θεωρούμε απαραίτητη την ανάληψη μιας τέτοιας πρωτοβουλίας εκ μέρους της Εκκλησίας, επαναφέρουμε μετά είκοσι σχεδόν έτη την **Πρόταση** αυτή, με την ευχή αφού μελετηθούν οι προϋποθέσεις υλοποίησής της, να ενεργοποιηθεί προς όφελος του Ενοριακού Έργου και επ' αγαθώ της Εκκλησίας γενικότερα.

Την κάλυψη αυτής της ανάγκης επιτελεί, εν μέρει, το *Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμορφώσεως* της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, το οποίο συνεστήθη από 5-5-2009 με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, σε συνεργασία με τις Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Για ευρύτερη γνωστοποίηση των προβαλλομένων προτάσεων στους φορείς που εμπλέκονται στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων, αναρτούμε το σχετικό κείμενο στην ιστοσελίδα του *Διαδικτυακού Κέντρου Ποιμαντικών Ερευνών, Μελετών και Εφαρμογών* (Εφαρμογές/Ποιμαντική Εκπαίδευση).

Αλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος

Εορτή της Αναλήψεως, 10 Ιουνίου 2021

Πρόταση
για την υλοποίηση του Θεσμού του Ποιμαντικού Συνεργάτη
στις Ενορίες της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Ιερών
Μητροπόλεων.

Τομείς απασχόλησης, Προσόντα, Επιλογή, Κατάρτιση και Ένταξη.

Υποβλήθηκε στην Κεντρική Διεύθυνση Ποιμαντικού Έργου
της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών τον Ιούνιο του 2000.

Υπό

Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου και Στέφανου Χρ. Κουμαρόπουλου

Γενικά: Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι οι σύγχρονες ενορίες και ειδικότερα αυτές των Αθηνών έχουν ιδιαίτερα βεβαρημένο φορτίο ποιμαντικής δράσης. Ακόμη και ικανότατοι κληρικοί αδυνατούν πολλές φορές να ανταπεξέλθουν στις λατρευτικές ανάγκες, στην εξομολόγηση, στην οργάνωση της κατήχησης και της φιλανθρωπίας στην ενορία και άλλα πολλά καθήκοντά τους. Αρκετές φορές οι εθελοντές λαϊκοί προσφέρουν σπουδαία βοήθεια, όμως δεν επαρκούν για μια πιο ουσιαστική, εξειδικευμένη και προγραμματισμένη υποστήριξη του ποιμαντικού έργου της ενορίας. Ακριβώς αυτή την ανάγκη για βοήθεια του ιερέως από ένα μόνιμο και καταρτισμένο συνεργάτη έρχεται να καλύψει ο κανονισμός περί οργάνωσης και λειτουργίας του Ποιμαντικού έργου της Αρχιεπισκοπής Αθηνών (περ. Εκκλησία τ. 7 1999). Στο άρθρο 16 γίνεται λόγος για την εισαγωγή ενός νέου θεσμού αυτού του Ποιμαντικού Συνεργάτη (Π.Σ.) στις 142 ενορίες της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Ο ιερέας μιας ενορίας μπορεί να παρομοιασθεί με τον Διευθυντή μιας ορχήστρας, που έχει ως έργο του να συντονίζει και να κατευθύνει πολλά άτομα και να ρυθμίσει πολλές λεπτομέρειες με κάποιο απώτερο στόχο. Χρειάζεται όμως και συνεργάτες με ποιμαντική κατάρτιση που θα τον επικουρήσουν «μετ' επιστήμης» για να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Δεν μπορεί να αναλαμβάνει και να πραγματοποιεί τα πάντα στην ενορία μόνος του.

A - ΤΟΜΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ Π.Σ.

- Ο Προγραμματισμός, συντονισμός και η οργάνωση των Κατηχητικών Σχολείων, των Ενοριακών Κέντρων Νεότητας, των φοιτητικών συναντήσεων σε συνεργασία με τον υπεύθυνο ιερέα (Νεότητος). Ακόμη μπορεί να συνεπικουρήσει τους ιερείς στο

κηρυκτικό τους έργο ή την μελέτη αγιογραφικών και πατερικών κειμένων.

- Σε συνεργασία με το «Κέντρο Στήριξης Οικογένειας» (ΚΕ.Σ.Ο.) της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών ή άλλα αξιόλογα Κέντρα Ι. Μητροπόλεων προγραμματισμός και υλοποίηση προγραμμάτων όπως: Σχολές Γονέων, Σταθμοί Οικογενειακής συμβουλευτικής, Σεμινάρια ποιμαντικής μελλονύμφων, σεξουαλικής αγωγής κ.α.
- Η Κοινωνική Διακονία με τις πάμπολλες εκφάνσεις της –ανάλογα και με τις τοπικές ανάγκες της κάθε ενορίας– είναι ένας άλλος τομέας στον οποίο μπορεί να συνεργασθεί ο Π.Σ. Ανάλογα και με τις δυνατότητες κάθε ενορίας, και υπό την καθοδήγηση του αρμοδίου ιερέως, μπορεί να αναλάβει την υλοποίηση πολλών έργων κοινωνικής πρόνοιας (υποστήριξη ατόμων με ειδικές ανάγκες, γερόντων, προσφύγων, φορέων AIDS, ναρκομανών, αλκοολικών κ.α.)
- Επικοινωνία με Διευθυντές Σχολείων και Εκπαιδευτικούς για την καλύτερη συνεργασία Ενορίας-Σχολείου. Οργάνωση λεπτομερειών για τον εκκλησιασμό των Σχολείων, ενημέρωση μέσω των Σχολείων για τα προγράμματα της Ενορίας (Σχολές Γονέων, Κατηχητικά κ.α.)
- Μηχανογραφική οργάνωση των Ενοριών. Ενόψει της δυναμικής εισόδου των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας χρειάζεται ο Π.Σ. να αναλάβει τον τομέα αυτό και ασφαλώς την επικοινωνία μέσω διαδικτύου (internet) τόσο με την Αρχιεπισκοπή όσο και με άλλους φορείς (Δήμο, Υπουργεία, Συλλόγους και φορείς κοινωνικής προσφοράς κ.α.) Ακόμη μπορεί να αναλάβει υπό την επίβλεψη του Προϊσταμένου της Ενορίας τον σχεδιασμό και την ενημέρωση της ιστοσελίδας της Ενορίας.
- Με την βοήθεια του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή θα αναλάβει και την Γραμματειακή υποστήριξη της Ενορίας, την οργάνωση της Αλληλογραφίας και την τήρηση Αρχείου εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας. Φυσικά όλες οι επιστολές και τα έντυπα της ενορίας θα γράφονται σε κατάλληλο πρόγραμμα (Word), έτσι ώστε να έχουν την καλύτερη μορφή (μονοτονική ή πολυτονική γραφή).
- Μέσα στις αρμοδιότητες του Π.Σ. θα μπορούσε να είναι η οργάνωση ενός θεματικού αρχείου Εγκυκλίων του Αρχιεπισκόπου ή του Μητροπολίτου, έτσι ώστε να διευκολύνονται οι κληρικοί για τις αντίστοιχες κατευθύνσεις του ποιμενάρχη τους στο χώρο ή το αντικείμενο που θα ήθελαν να αναπτύξουν κάποιες πρωτοβουλίες.
- Γενικότερη στήριξη στον τομέα των Δημοσίων Σχέσεων της Ενορίας. Τήρηση ημερολογίου με ραντεβού, υπενθύμιση στους κληρικούς της Ενορίας κάποιων υποχρεώσεων (έναντι της Αρχιεπισκοπής ή Μητροπόλεως, της τοπικής κοινωνίας κ.α.)

- Πληροφόρηση ενοριτών (προσωπική, έντυπη ή και τηλεφωνική) για τα προγράμματα της (ώρες ακολουθιών, κηρύγματα κ.α.) για τα απαραίτητα για γάμο, βάπτιση κ.α.
- Συντονισμός και προγραμματισμός θεραπευτικού τουρισμού της Ενορίας. Επικοινωνία με προσκυνήματα Ιερές Μονές τουριστικά γραφεία κ.α. Σε ορισμένες περιπτώσεις κατόπιν προετοιμασίας θα μπορούσε να αναλάβει ακόμη και τη συνοδεία και την ξενάγηση των πιστών στα διάφορα προσκυνήματα.
- Συνεχής κατάρτιση και άσκηση σε θέματα επικοινωνίας, ώστε η ενορία να δραστηριοποιηθεί τόσο στην έκδοση ενός ενοριακού εντύπου (ή να αναλάβει μια μόνιμη στήλη σε συνεργασία με τον τοπικό τύπο) όσο και στην παραγωγή προγραμμάτων (ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών) στο σταθμό της Εκκλησίας ή σε άλλο τοπικό σταθμό.

B - ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Απαραίτητα:

- Πτυχίο Θεολογίας με βαθμό τουλάχιστον «Λίαν Καλώς». Το πτυχίο θα συνοδεύεται από συστατική επιστολή Καθηγητού/τών της Σχολής. Ο γενικός βαθμός και η παρακολούθηση κάποιων μαθημάτων ποιμαντικής φύσεως θα μοριοδοτούνται επιπρόσθετα.
- Συστατική επιστολή από τον επίσκοπο ή ιερέα ή άλλο πρόσωπο που θα βεβαιώνει το εκκλησιαστικό φρόνημα και τον ποιμαντικό ζήλο του υποψηφίου.
- Αγάπη στην ενορία που αποδεικνύεται από εθελοντική προσφορά στην ενορία ή σε άλλη ποιμαντική δραστηριότητα.
  - Από το σεμινάριο κατηχητών και το διοριστήριο του από την Αρχιεπισκοπή ή την Μητρόπολη.
  - Από τη συμμετοχή σε ομάδες της ενορίας (χορωδία, φιλανθρωπία, αντιαιρετικά, κ.α.)
- Παρακολούθηση εισαγωγικού σεμιναρίου και επιτυχία στις εξετάσεις. Καλό είναι όσοι δεν συγκέντρωσαν τη βάση να παραπέμπονται στην επανάληψη του ή στην παρακολούθηση κάποιων προγραμμάτων.
- Να μην εργάζεται σε δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση.(Υπεύθυνη δήλωση και εκκαθαριστικό εφορίας του ιδίου).
- Γνώση της Αγγλικής Γλώσσας σε επίπεδο Lower.
- Γνώση χειρισμού Η/Υ και προγράμματος γραφομηχανής (τυφλό σύστημα)
- Ηλικία 23-35 ετών.

- Ολοκλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων για τους άντρες.

Επιθυμητά:

- Μεταπτυχιακά Διπλώματα ειδικότερα σε θεολογικές-ποιμαντικές ειδικότητες
- Άλλα Πτυχία – σπουδές
- Σπουδές δημοσιογραφίας, δημοσίων σχέσεων, διοίκησης, οργάνωσης Γραφείου κ.α. συναφών ειδικοτήτων. (επίσημοι τίτλοι αναγνωρισμένοι)
- Σεμινάρια σε θέματα ποιμαντικής θεολογίας και οργάνωσης επιχειρήσεων κ.α.

Γ - ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ

Θα προηγηθεί –τουλάχιστον τρεις μήνες πριν- ανακοίνωση μέσω του ημερησίου τύπου της διενέργειας διαγωνισμού μεταξύ των Πτυχιούχων Θεολογίας για την κάλυψη 142 θέσεων στις αντίστοιχες ενορίες της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών ή άλλης Ι. Μητροπόλεως. Στην προκήρυξη θα αναφέρονται τα απαραίτητα και τα επιθυμητά προσόντα των υποψηφίων, η προθεσμία υποβολής αίτησης (συνοδευόμενης από βιογραφικό) και θα ανακοινώνεται η πιθανή ημερομηνία της συνέντευξης.

Η Επιτροπή σε πρώτη φάση θα μοριοδοτήσει τα προσόντα των υποψηφίων πριν την διεξαγωγή της συνέντευξης και θα τα ανακοινώσει στους υποψηφίους. (Για παράδειγμα ο βαθμός Πτυχίου να βαθμολογείται με 100 το Άριστα 10, με 89 το 8,9 κ.ο.κ) Τον μεγαλύτερο συντελεστή θα τον έχει η συνέντευξη με την Επιτροπή. Η Επιτροπή θα αποτελείται από τον Διευθυντή της Κεντρικής Διεύθυνσης Ποιμαντικού Έργου και άλλα 2 μέλη. Στο τέλος θα ανακοινώσει τα μόρια του κάθε υποψηφίου.

Η επιτροπή θα επιλέξει μεγαλύτερο αριθμό υποψηφίων κατά 10-20%. Η τελική σειρά των διορισμών θα γίνει με το άθροισμα όλων των μορίων και της επίδοσης των υποψηφίων στις εξετάσεις του εισαγωγικού σεμιναρίου. Οι επιλαχόντες με σειρά προτεραιότητας θα καλύπτουν κενές θέσεις που θα δημιουργούνται είτε από τις ανάγκες είτε από κάποιες παραιτήσεις Π.Σ.

Δ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

- Στοιχεία Ποιμαντικής Θεολογίας. (Σκοπός του Ποιμαντικού έργου. Η θέση των λαϊκών στο ποιμαντικό έργο. Αρχές του ποιμαντικού έργου.)
- Στοιχεία Αστικής Ποιμαντικής. (Ανάγκη οργάνωσης των ενοριών με ένα σύγχρονο και λειτουργικό μοντέλο προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των σημερινών πιστών).
- Στοιχεία Επικοινωνιακής Θεολογίας. (Εκπαίδευση και παράλληλη εξάσκηση στους τρόπους εκφοράς του μηνύματος της Εκκλησίας από τον άμβωνα, το κατηχητικό, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, το διαδίκτυο-internet).
- Σεμινάριο πληροφορικής. (Ειδικότερα οι Η/Υ στην υπηρεσία του ποιμαντικού έργου. Προτάσεις-εφαρμογές-αξιοποίηση)
- Ένα μοντέλο οργάνωσης γραφείου μιας σύγχρονης αστικής Ενορίας ή ημιαστικής Ενορίας.
- Δημόσιες σχέσεις, επικοινωνία σε ένα πολιτισμικό περιβάλλον. (Αρχές, προϋποθέσεις, άσκηση σε διαπροσωπικές σχέσεις)
- Προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίηση του Ποιμαντικού Συνεργάτη στην Ενορία. (Οργάνωση στρογγυλής τράπεζας)
- Οργάνωση ποιμαντικών επισκέψεων σε ενορίες των Αθηνών ή Μητροπόλεων που ασκούν πολύπτυχο ενοριακό έργο. Συζήτηση με τους Προϊσταμένους των Ενοριών για την οργάνωση του Ποιμαντικού Έργου. Ακόμη να ζητηθούν προτάσεις για την εμπλοκή των Ποιμαντικών Συνεργατών στις διάφορες δραστηριότητες της Ενορίας.

Ε - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Οι υποχρεώσεις του κάθε Π. Σ. θα είναι ανάλογες με τις ανάγκες της συγκεκριμένης ενορίας, τους στόχους και το έργο που καλείται να υλοποιήσει μέσα στην εκκλησιαστική κοινότητα. Θα μπορούσε να είναι ένα ωράριο των 40 ωρών εβδομαδιαίως και οι αργίες να καθορίζονται σε συνεργασία με τους Εφημερίους. Η Διεύθυνση του Ποιμαντικού Έργου θα φροντίσει για τον τρόπο πληρωμής -και την εξεύρεση των αντίστοιχων πόρων- και την ασφάλιση των Π.Σ. (μάλλον στο Ι.Κ.Α.) Ασφαλώς ο μισθός θα είναι καθορισμένος εκ των προτέρων και σταθερός με σύμβαση εποχικού προσωπικού είτε με σύμβαση αορίστου χρόνου με τις

προσαυξήσεις και τα δικαιώματα κατά το πρότυπο των υπαλλήλων ιδιωτικών επιχειρήσεων. Καλό θα ήταν να εξετάζονταν η επιχορήγηση για το πρώτο 18μηνο από τον Ο.Α.Ε.Δ. καθώς και η επιχορήγηση-επιδότηση του εισαγωγικού σεμιναρίου των Π.Σ. Η πρώτη διετία απασχόλησης θα είναι δοκιμαστική πριν την οριστική μονιμοποίηση του υπαλλήλου μετά από αιτιολογημένη έκθεση του προϊσταμένου στο τέλος της διετίας.

Ο θεσμός αυτός είναι πιλοτικός και χρειάζεται την υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων. Κυρίως όμως θα χρειασθεί τη συν-αδελφική μεταχείριση εκ μέρους των Εφημεριών του κάθε Ναού, οι οποίοι θα πρέπει ως συνεργάτη και όχι ως κλητήρα να αντιμετωπίσουν τον Π.Σ. Η Διεύθυνση του Ποιμαντικού Έργου με κατάλληλα ερωτηματολόγια και σεμινάρια και για ιερείς και για Π.Σ. θα παρακολουθεί την εξέλιξη του νέου αυτού θεσμού, ώστε να παρεμβαίνει διορθωτικά όπου το απαιτεί η περίπτωση. Θα ήταν ευχής έργο πάντως να καταστεί σε όλους σαφές ότι κύριος ο σκοπός και αυτού του νέου θεσμού είναι η διακονία του λαού του Θεού, δηλαδή το Ποιμαντικό έργο σε όλες τις εκφάνσεις του.

ΣΤ' - ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (Π.Σ.)

Κυρίως ένα τέτοιο ερωτηματολόγιο θα είχε το ρόλο ευαισθητοποίησης απέναντι στην ανάπτυξη και εξάπλωση ενός τέτοιου θεσμού. Γι' αυτό θα προτείναμε:

1. Το αντικείμενο απασχόλησης να έπεται μιας εισαγωγικής παραγράφου για τους ποιμαντικούς στόχους ενός τέτοιου θεσμού. Θα μπορούσε ο θεσμός του Π.Σ. να παρομοιασθεί με τον υποστηρικτικό ρόλο που αναπτύσσουν οι γραμματείες των Πανεπιστημιακών Σχολών. Σήμερα δεν θα μπορούσαμε να φαντασθούμε το Πανεπιστήμιο χωρίς τον υποστηρικτικό ρόλο των Διοικητικών Υπηρεσιών (των Γραμματειών) αλλά και του Επιστημονικού και Διοικητικού και Τεχνικού Προσωπικού. Θα μπορούσαμε να φαντασθούμε τους πανεπιστημιακούς μας καθηγητές να εκτελούν και αυτά τα καθήκοντα; Οι ιερείς όμως εκτός από το καθαρά ποιμαντικά καθήκοντα έχουν και ένα σωρό άλλα οργανωτικής και γραμματειακής υφής που τους αποσπούν πολύτιμο χρόνο από το καθαρά ιερατικό τους λειτούργημα. Ακόμα σίγουρα υπάρχουν και ποιμαντικά καθήκοντα τα οποία επιθυμούσαν πολλοί να τα μοιραστούν με μόνιμους εκπαιδευμένους Ποιμαντικούς Συνεργάτες (Κατηχητικά, Κοινωνική διακονία, Μ.Μ.Ε., έκδοση εντύπων κ.α.)
2. Τα αντικείμενα απασχόλησης θα μπορούσαν να τεθούν ως προτάσεις με τις αντίστοιχες ερωτήσεις αξιολόγησης της ανάγκης από τον

συγκεκριμένο ιερέα και την συγκεκριμένη ενορία. Π.χ. Στους τομείς εργασίας που σημειώνονται σημειώσατε την εκτίμηση σας για το πόσο αναγκαία είναι η βοήθεια ενός εκπαιδευμένου Π.Σ. στη δική σας Ενορία (με τα προγράμματα της και κάτω από τις ιδιαίτερες συνθήκες που λειτουργεί). – Οργάνωση Ενορίας με στοιχεία διοικήσεως. Μηχανογραφική οργάνωση...Είσοδος των Η/Υ στο Ποιμαντικό Έργο της ενορίας.

- Πολύ αναγκαία - Αρκετά αναγκαία - Λίγο αναγκαία - Καθόλου αναγκαία

3. Θα προτείναμε ακόμη να προστεθεί και άλλη μια παράγραφος στην οποία θα αφήναμε στους ιερείς τη δυνατότητα να μας υποδείξουν τους τομείς βοήθειας των Π.Σ. – Άλλους τομείς που εσείς θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν οι Π.Σ. (αναφερθείτε και στο βαθμό που τους θεωρείτε απαραίτητους)
4. Αντίστοιχο με τους τομείς θα μπορούσε να λειτουργήσει και κατάλογος προσόντων των οποίων θα αξιολογούσαν οι ιερείς μόνο που σ' αυτόν θα συμπληρώναμε και κάποια άλλα σημεία (Βλέπε παράγραφο Β). Στο τέλος θα ήταν καλό να υπήρχε και η ερώτηση: Ποια άλλα προσόντα θεωρείτε αναγκαία για έναν αξιόλογο Π.Σ. στην Ενορία σας;
5. Θεωρούμε πως ερωτήσεις όσον αφορά στις δυνατότητες της ενορίας για έμμισθο Π.Σ. σ' αυτή τη φάση μάλλον ναρκοθετούν το θεσμό αυτό. Θα έπρεπε καταρχήν να εξασφαλισθούν κάποιοι σταθεροί πόροι (μισθός αντίστοιχος ενός δημοσίου ή ιδιωτικού υπαλλήλου π.χ. με διοικητικά καθήκοντα). Ο μισθός αυτός δεν μπορεί να είναι κάποιο επίδομα αν επιθυμούμε οι υποψήφιοι και μετέπειτα Π.Σ. να διακρίνονται από ικανότητες και προσόντα. Άλλωστε κάποια μορφής συνεργασία με επιδόματα και σε εθελοντική βάση πρέπει και σήμερα να υφίστανται σε κάποιες ενορίες.
6. Σε σχέση με την ερώτηση για τις σχέσεις εργασίας πρέπει μάλλον να ερωτηθούν κάποιοι νομικοί και οικονομολόγοι. Γνώμη μας είναι να είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι με Ι.Κ.Α. και αποδοχές άδειες κ.α. ανάλογες άλλων ιδιωτικών υπαλλήλων.

Α. Μ. Σταυρόπουλος - Στ. Χρ. Κουμαρόπουλος